

1. Referentie

Referentie	Ewalds, D. & Bos, W. (2010). Kans op armoede bij minderjarige kinderen. Den Haag/Heerlen: Centraal Bureau voor Statistiek.
Taal	Nederlands
ISBN – ISSN	1876-181X
Publicatievorm	rapport

2. Abstract

In 2008 behoorde ruim een op de negen minderjarige kinderen in Nederland tot een huishouden met een kans op armoede. Dit aandeel is fors hoger voor kinderen die opgroeien in een eenoudergezin en in de grote steden. Ruim 5 procent van de minderjarige kinderen werd ten minste vier jaar achtereen bedreigd met armoede. In vergelijking met andere landen van de Europese Unie is het percentage kinderen met kans op armoede in Nederland echter laag. Voor een evenwichtige ontwikkeling van kinderen is het van belang dat ze goed mee kunnen doen aan sport- en culturele activiteiten. De inspanningen van het Nederlandse armoedebeleid zijn er dan ook in belangrijke mate op gericht om achterstellingen van kinderen op dit vlak vanwege te weinig inkomen van de ouders zo veel mogelijk te voorkomen.

3. Trefwoorden

Thema('s)	Diversiteit
Trefwoord(en)	Kansenongelijkheid

4. Onderzoeker

Opdrachtgever	Centraal bureau voor Statistiek
Onderzoeker(s)	Doreen Ewalds Henri Faasdreef 312 2492 JP Den Haag (070) 337 38 00 Wim Bos Henri Faasdreef 312 2492 JP Den Haag (070) 337 38 00

5. Onderzoeksvraag

Onderzoeksvraag	Welk aandeel kindereen in Nederland leeft in armoede?
Hypothesen	/

6. Methode

Onderzoeks-	Secundaire analyses op verschillende statistische bronnen over armoede
-------------	--

methode	
Onderzochte groep	Nederlandse jongeren onder de 18 jaar
Bereik	Nederland

7. Resultaten

Kans op armoede bij ruim een op de negen minderjarige kinderen	In 2008 woonden in Nederland 3,4 miljoen kinderen van 0 tot 18 jaar thuis in een gezin met een of beide ouders. Van deze minderjarige kinderen behoorden ruim 385 duizend tot een gezin met een inkomen tot maximaal 120 procent van het sociaal minimum. Dat komt neer op een aandeel kinderen met kans op armoede van 11,5 procent. Dit aandeel schommelde in de periode 2000-2008. Door een verslechtering van de conjunctuur steeg het van 12,5 procent in 2001 tot ruim 14 procent in 2004. Mede doordat de economie in de jaren 2006 en 2007 weer opbloede, daalde het aandeel kinderen met kans op armoede vervolgens tot 11,5 procent in 2008.
Hoge kans op armoede onder eenoudergezinnen	Onder eenoudergezinnen met minderjarige kinderen is het aandeel met een inkomen Onder 120 procent van het sociaal minimum het hoogst. Bijna de helft van de minderjarige kinderen die opgroeiden in een eenoudergezin, had in 2008 volgens deze maatstaf kans op armoede. Van de kinderen die met beide ouders opgroeiden, werd 5,6 procent door armoede bedreigd. Hier speelt natuurlijk mee dat een eenoudergezin maar een kostwinner heeft. Daarnaast bestaat het inkomen bij eenoudergezinnen relatief vaak uit een (bijstands)uitkering. Ook kan nog een rol spelen dat in het Inkomenspanelonderzoek ontvangen kinderalimentatie niet wordt geregistreerd; hierdoor wordt het besteedbare inkomen van alleenstaande ouders onderschat. Van de 385 duizend minderjarige kinderen die in 2008 kans op armoede hadden, hadden 155 duizend hier al vier jaar of langer mee te maken. Ook de kans op langdurige armoede komt bij kinderen uit eenoudergezinnen veel vaker voor dan bij andere kinderen. Zo gold dit in 2008 voor ruim een kwart van de minderjarige kinderen uit eenoudergezinnen, tegenover slechts 2,3 procent van de kinderen uit een gezin met beide ouders. De kans op armoede bij kinderen in eenoudergezinnen neemt af naarmate de leeftijd van de kinderen toeneemt. Zo had van de 0- tot 6-jarigen in een gezin met een ouder in 2008 ruim 60 procent kans op armoede. Bij de 6- tot 12-jarigen en de 12- tot 18-jarigen lag dit aandeel op respectievelijk bijna 55 en 40 procent. De mogelijkheden om te werken zijn voor alleenstaande ouders ruimer zodra de kinderen wat ouder zijn. Bij kinderen die samen met beide ouders wonen, zijn er nauwelijks verschillen in de kans op armoede van jonge en oudere kinderen.
Bijstandskinderen grootste groep	Bijna 8 procent van de minderjarige kinderen groeide op in een gezin dat vooral van een uitkering afhankelijk was. Deze kinderen lopen een veel hogere kans op armoede dan kinderen uit gezinnen waarvan het inkomen voornamelijk uit loon of winst afkomstig was. Zo ging het bij kinderen met kans op armoede in 2008 in een op de drie gevallen om een gezin dat afhankelijk is van een bijstandsuitkering. Dit gold zelfs voor bijna de helft van de minderjarige kinderen die al vier jaar of langer onder de beleidsmatige armoedegrens verbleven. De kans op armoede is bij kinderen uit gezinnen waarvoor loon of inkomen uit eigen onderneming de voornaamste inkomensbron vormde, aanzienlijk minder groot. Bovendien heeft voor hen de slechte inkomenspositie doorgaans geen langdurig karakter. Niettemin groeiden vier van de tien minderjarige kinderen met langdurig kans op armoede op in een gezin waar het inkomen in 2008 vooral uit arbeid of eigen onderneming kwam. Ruim 80 procent van de huishoudens met minderjarige kinderen die langdurig met kans op armoede te maken hadden, kreeg inkomensondersteuning in de vorm van huurtoeslag.
Kans op armoede hoger in grote gemeenten ¹	In 2007 varieerde het aandeel minderjarige kinderen dat opgroeide met kans op armoede fors tussen gemeenten, namelijk van 1,2 tot 27,4 procent. Vooral in Rotterdam (27,4 procent), Amsterdam (27,0 procent) en Den Haag (22,3 procent) was het aandeel minderjarige kinderen met kans op armoede hoog. Van de vier grote steden had Utrecht met 16,1 procent het laagste percentage. Van alle minderjarige kinderen uit een gezin met een inkomen tot 120 procent van het sociaal minimum, leefde bijna een kwart in een van de vier grote steden.

	Dit hoge aandeel in de grote steden heeft verschillende oorzaken. Zo wonen er in de grote steden relatief veel (eenouder)gezinnen die moeten rondkomen van een uitkering. Daarnaast zijn niet-westerse allochtonen, die relatief vaak een laag inkomen hebben, oververtegenwoordigd in de grote steden. Het lagere aandeel kinderen met kans op armoede in Utrecht komt mede doordat het aandeel niet-westerse allochtonen er lager ligt vergeleken met de andere grote steden (CBS, 2009). Ook in de drie noordelijke provincies en Limburg was het aandeel minderjarige kinderen met kans op armoede relatief hoog.
Nederland ver onder gemiddelde van de EU	In 2008 had 20,3 procent van de minderjarige kinderen in de Europese Unie een risico op armoede. Deze kinderen leefden in een huishouden met een inkomen onder de Europese armoedegrens. Deze armoedegrens is per EU-land vastgesteld en staat gelijk aan 60 procent van het mediane inkomen in dat land. Volgens deze definitie groeide 12,9 procent van de minderjarige kinderen in Nederland in 2008 op met kans op armoede. Hiermee ligt dit Nederlandse aandeel ruim onder het Europese gemiddelde. Het aandeel kinderen onder de armoedegrens was het laagst in Denemarken, namelijk 9,1 procent. Ook de overige Scandinavische landen en Slovenië behoren tot de landen met een laag aandeel. De nieuwe lidstaten Bulgarije en Roemenië, die per 1 januari 2007 zijn toegetreden tot de EU, hebben juist een hoog aandeel kinderen dat onder de armoedegrens leeft. Daar gaat het om respectievelijk 25,5 en 32,9 procent. Van de oude lidstaten had Italië (24,7 procent) het hoogste aandeel.
Nederlands beleid tegen kinderarmoede	Ondanks dat het aandeel kinderen met kans op armoede in Nederland laag is in vergelijking met andere landen, zijn de beleidsinspanningen in Nederland gericht op verder terugdringen van armoede. Het richt zich vooral ook op het bevorderen en garanderen van voldoende participatie onder de kinderen. De coördinatie voor dit beleid ligt bij het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en de uitvoering ervan voornamelijk bij de gemeenten. Het aantal kinderen dat niet of onvoldoende kan meedoen aan sport, cultuur en andere vrijetijdsactiviteiten als gevolg van de financiële omstandigheden van het gezin dient sterk te worden teruggebracht. De gemeenten kunnen hiervoor verschillende vormen van inkomensondersteuning bieden, zoals stadspassen om de maatschappelijke participatie te vergroten. Voor de financiële positie van gezinnen met kinderen is de omzetting van de kinderkorting (per 2008) in de kindertoeslag van belang. Hiervan hebben vooral werkende alleenstaande ouders, die vaak de kinderkorting niet konden verzilveren), profijt gehad. In 2009 is de kindertoeslag omgezet in het kindgebonden budget, waarbij gezinnen met meer dan één kind en een inkomen tot circa anderhalf maal modaal extra toelagen hebben gekregen.

8. Publicaties op basis van hetzelfde onderzoek